

CENTRAL OSIGURANJE D.D.

Naziv pravnog lica

Džemala Bijedića 39

Sjedište i adresa

4202233240008

Jedinstveni identifikacioni broj (JIB)

Finansijsko-informatička agencija

Ložionička 3, 71000 Sarajevo

BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

za period od 01.01.2021. do 31.12.2021.

Arnela Granilo

Certificirani računovođa

CR-7523/5

Broj dozvole

062/319-846, arnela.granilo@asa.ba

Kontakt

M.P.

Fedža Morankić
Odgovorno lice

OPĆI PODACI

Central osiguranje d.d. Sarajevo je registrirano 27.05.2016. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine kao dioničko društvo, a počelo je sa radom 1. srpnja 2016. godine. Adresa Društva je Džemala Bijedića 39 u Sarajevu. Osnovna djelatnost društva je obavljanje neživotnog osiguranja. U februaru 2018. godine Društvo je počelo sa radom i u drugom entitetu, u Republici Srpskoj, adresa podružnice za RS u Banja Luci je Mladena Stojanovića br. 30.

Uprava

Feđa Morankić	Direktor
Željko Pervan	Izvršni direktor

Nadzorni odbor

Eldin Hadžiselimović	Predsjednik
Mario Raspudić	Član
Ermin Veličanin	Član

Odbor za reviziju

Nihad Čivgin	Predsjednik
Adis Imširović	Član
Toni Lasić	Član

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Financijska izvješća su sastavljena u skladu sa Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde. Financijska izvješća su pripremljena po načelu historijskog troška.

PRIZNAVANJE IMOVINE

POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL

Potraživanja za upisani dionički kapital sa odgođenim plaćanjem temelji se na ugovoru s kupcem dionica. Iskazuje se vrijednost potraživanja za još neuplaćeni kapital, a prema elementima ugovora.

NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna imovina priznaje se ako je vjerojatno da će ekonomske koristi koje se mogu pripisati imovini biti u korist Društva i ako se pouzdano može procijeniti trošak te imovine. Početno se iskazuje po trošku nabave, a nakon početnog priznavanja vrednuje se po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija nematerijalne imovine obračunava se linearnom metodom primjenom godišnjih amortizacijskih stopa i procijenjenog vijeka korištenja temeljem Odluke o primjeni stopa amortizacije u CENTRAL osiguranje d.d., u nematerijalnu imovinu spadaju software koji nije sastavni dio hardware-a, koncesije, licence i slična imovinska prava, goodwill te predujmovi za nematerijalnu imovinu.

Goodwill je iskazan po trošku nabave umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Goodwill se alokira na jedinice koje generiraju gotovinu ili skupine jedinica koje generiraju gotovinu za koje se očekuje da će imati koristi od poslovne kombinacije prilikom koje je goodwill nastao. Najmanje jednom godišnje goodwill se provjerava radi umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwill-a ne mogu se naknadno ukinuti. Dobici i gubici od prodaje subjekta uključuju knjigovodstvenu vrijednost goodwill-a koji se odnosi na prodan subjekt.

Negativan goodwill nastao na spajanju priznaje se odmah u računu dobiti.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA

U financijskim izvještajima kao dugotrajna materijalna imovina iskazuju se: zemljišta, građevinski objekti, oprema, transportna sredstva, alati, knjige i umjetnička djela za čije priznavanje u bilanci Društva trebaju biti zadovoljeni slijedeći uvjeti:

- društvo posjeduje i koristi se imovinom u svom poslovnom procesu (osnovna djelatnost);
- očekuje se da će se imovina koristiti duže od godinu dana;
- kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje su u svezi sa sredstvom pritjecati u Društvo; kad se trošak nabave sredstva može pouzdano izmjeriti.

Dugotrajna materijalna imovina početno se priznaje po trošku nabave koji uključuje cijenu prema računu dobavljača, carine i nepovratne poreze te sve ostale troškove koji se mogu izravno pripisati dovođenju sredstva u stanje upotrebe i u svrhu za koju je namijenjena.

Nakon početnog priznavanja, zemljište i građevinski objekti iskazuje se u revaloriziranom iznosu koji čini njegova fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za kasnije akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja.

Gubitak od umanjenja umanjuje revalorizacijsku rezervu do iznosa koji ne prelazi iznos revalorizacijske rezerve tog sredstva.

Revalorizaciju treba provoditi dovoljno redovito tako da se knjigovodstveni iznos značajno ne razlikuje od onog do kojeg bi se došlo utvrđivanjem fer vrijednosti na datum bilance. Kad se knjigovodstveni iznos sredstva poveća kao rezultat revalorizacije, to povećanje pripisuje se kapitalu pod nazivom revalorizacijska rezerva, a kada se knjigovodstveni iznos smanji zbog revalorizacije, smanjenje se priznaje kao rashod. Revalorizacijsko povećanje treba priznati kao prihod do iznosa do kojeg ono poništava revalorizacijsko smanjenje istog sredstva, koje je prethodno bilo priznato kao rashod. Revalorizacijsko smanjenje treba teretiti revalorizacijsku rezervu do iznosa do kojeg ovo smanjenje ne premašuje iznos koji postoji kao revalorizacijska rezerva za isto sredstvo.

Nekretnine, postrojenja i oprema prestaje se priznavati u trenutku otuđivanja ili kada se buduće ekonomske koristi ne očekuju od njegove upotrebe ili otuđenja. Dobitke ili gubitke koji proizlaze iz prestanka priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme treba priznati kroz račun dobiti i gubitka kao razliku između prodajne cijene i knjigovodstvenog iznosa imovine.

AMORTIZACIJA

Imovina koja se amortizira je ona:

- za koju se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog razdoblja;
- koja ima ograničen vijek uporabe i
- koju gospodarsko društvo posjeduje za obavljanje osnovne djelatnosti i radi iznajmljivanja.

Zbog neograničenog vijeka uporabe ne amortiziraju se zemljišta, spomenici kulture, slike i druga umjetnička djela trajne vrijednosti.

Godišnji iznos amortizacije utvrđuje se na način da se godišnje stope amortizacije primjene na amortizirajući iznos jedinice koja se amortizira.

Za imovinu za koju je vijek upotrebe izražen vremenom, tj. brojem godina godišnje stope amortizacije se utvrđuju prema obrascu:

$$\% \text{ amortizacije} = 100 / \text{procijenjeni vijek korištenja}$$

Procijenjeni vijek upotrebe materijalnih i nematerijalnih sredstava Društva je kako slijedi:

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

AMORTIZACIJA (NASTAVAK)

Građevinski objekti - 50 godina
Korisnički računari i računarska oprema - 3 godine
Serveri i serverska oprema - 5 godina
Namještaj - 5 godina
Oprema - 5 godina
Transportna sredstva - 5 godina
Ulaganja u zakupljene objekte - vrijeme trajanja zakupa
Software - 5 godina
Licence - ugovoreni period korištenja licence ili ako isto nije definirano 5 godina
Ostala nematerijalna imovina - 5 godina

Izmjena godišnje stope amortizacije utvrđuju se za svaku amortizacijsku skupinu Odlukom o primjeni stopa amortizacije.

Amortizacija se obračunava linearnom metodom za svako sredstvo, sve do potpune amortizacije sredstva ili do ostatka vrijednosti ako je značajan.

Amortizirajući iznos, tj. osnovicu za amortizaciju građevinskih objekata čini trošak nabave. Ostatak vrijednosti je procijenjeni iznos koji bi Društvo dobilo sada prodajom sredstva po odbitku procijenjenih troškova prodaje u stanju očekivanom na kraju procijenjenog vijeka uporabe. Ostatak vrijednosti se uvažava ako je iznos značajan i ako je procjena pouzdana. Ako procijenjeni ostatak vrijednosti nije utvrđen za sve građevinske objekte, kao ostatak vrijednosti utvrđuje se 20% od nabavne vrijednosti. Za ostalu imovinu koja se amortizira amortizirajući iznos je trošak nabave.

Realnost procijenjenog vijeka korištenja kao i godišnjih stopa amortizacije te procijenjenog ostatka vrijednosti Uprava provjerava na kraju svake godine.

Popravci i redovito održavanje terete račun dobiti i gubitka u razdoblju u kojem su nastali.

Amortizacija se počinje obračunavati od predaje sredstva u uporabu tj. od prvoga idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je sredstvo predano u uporabu. Amortizacija se prestaje obračunavati kada se neto knjigovodstveni iznos izjednači s procijenjenim ostatkom vrijednosti, a kod sredstava kod kojih nije procijenjen ostatak vrijednosti, kada se neto knjigovodstveni iznos svede na nulu.

Iznos amortizacije za svako razdoblje priznaje se kao rashod.

IMOVINA U NAJMU

Nekretnine i oprema u najmu evidentiraju se sukladno ugovoru ovisno o tome da li se radi o ugovoru o financijskom ili operativnom najmu. Najmovi se svrstavaju kao financijski uvijek kada uvjeti najma prenose rizike i koristi od vlasništva na najmoprimca. Svi ostali najmovi se svrstavaju kao operativni najmovi. Naknade za najam koji se plaćaju u okviru operativnog najma terete period ravnomjerno tokom trajanja najma.

Društvo kao najmoprimac

Imovina koja je predmet financijskog najma priznaje se kao imovina Društva po fer vrijednosti na datum stjecanja ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma ako je niža. Odnosna obveza prema najmodavcu iskazuje se u bilanci stanja kao obveza za financijski najam. Plaćanja temeljem najma se raspoređuju između financijskih troškova i umanjenja obveze za najam kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obveze. Financijski troškovi direktno terete račun dobiti i gubitka u periodu u kojem su nastali.

MSFI 16

Nakon detaljne analize svih Ugovora o zakupu Društvo je odlučilo da ne primjenjuje MSFI 16 obzirom da je u svakom Ugovoru navedena neopozivost u roku 90 dana (otkazni rok), što je dovoljan razloga zbog kojeg ne primjenjujemo MSFI 16.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

FINANCIJSKA IMOVINA

Društvo sukladno MRS-u 39 klasificira financijsku imovinu u 4 kategorije financijskih instrumenata ovisno o namjeri s kojom je financijska imovina stečena, te mogućnosti Društva da pojedinu financijsku imovinu drži u određenom portfelju.

1) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka obuhvaća financijsku imovinu koja je nastala uglavnom u svrhu prodaje ili reotkupa u bližoj budućnosti te financijsku imovinu koja ima mogućnost kratkoročnog ostvarenja prihoda. Financijska imovina klasificira se kao namijenjena trgovanju ako je:

- (1) stečena ili nastala uglavnom u svrhu prodaje ili reotkupa u bližoj budućnosti,
- (2) dio portfelja identificiranih financijskih instrumenata kojima se zajednički upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom stvarnom uzorku kratkoročnog ostvarenja prihoda ili
- (3) derivativ (osim derivativa koji je definiran kao instrument zaštite i ujedno je učinkovit).

Svaka financijska imovina unutar opsega MRS 39 može se početno definirati kao financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka, osim ulaganja u vlasničke instrumente čija cijena ne kotira na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi.

2) Ulaganja koja se drže do dospijea predstavljaju nederivativnu financijsku imovinu s fiksnim ili utvrdivim iznosom plaćanja i fiksnim dospijecom za koju Društvo ima pozitivnu namjeru i mogućnost držati je do dospijea.

3) Zajmovi i potraživanja su nederivativna financijska imovina s fiksnim ili utvrdivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu, koju je kreiralo Društvo pružajući novac bez namjere prodaje u kratkom roku, odnosno učestalog trgovanja.

4) Financijska imovina raspoloživa za prodaju je nederivativna financijska imovina koja se definira kao raspoloživa za prodaju i nije klasificirana kao zajmovi i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospijea ili financijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka. Financijska imovina raspoloživa za prodaju namjerava se držati na neodređeno vrijeme, ali se može prodati u svrhu održavanja likvidnosti ili u slučaju promjena kamatnih stopa, tečajeva ili cijena vlasničkih instrumenata.

Klasifikacija i mogućnosti Društva da pojedinu financijsku imovinu drži u određenom portfelju utvrđene su Pravilnikom o klasifikaciji i utvrđivanju vrijednosti imovine uložene u vrijednosnice, depozite, investicijske fondove i zajmove.

Priznavanje i prestanak priznavanja

Kupnja i prodaja financijske imovine u portfelju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, ulaganja koja se drže do dospijea i ulaganja raspoloživa za prodaju, priznaju se na datum trgovanja, odnosno datum sklapanja transakcije.

Zajmovi i potraživanja priznaju se u trenutku prijenosa sredstava od strane Društva.

Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) istekom ugovornog prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine odnosno njezinom prodajom, što znači da Društvo suštinski prenosi sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla. U trenutku prodaje ili drugačijeg prestanka priznavanja financijske imovine, svi kumulativni dobiti ili gubici prenose se u račun dobiti i gubitka. Prestankom priznavanja prethodno priznata financijska imovina uklanja se iz bilance Društva.

Početno i naknadno mjerenje

Sva financijska imovina početno se priznaje po fer vrijednosti dane naknade odnosno po trošku stjecanja koji uključuje transakcijske troškove koji se izravno povezuju sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine osim u slučaju financijske imovine koja je klasificirana u kategoriju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Financijska imovina koja je stečena u stranoj valuti preračunava se u KM prema tečaju Centralne Banke BiH, važećem na datum transakcije.

Naknadno mjerenje financijske imovine provodi se ovisno o vrsti imovine i njezinoj klasifikaciji. Naknadno mjerenje financijske imovine denominirane u stranoj valuti obavlja se prema srednjem tečaju Centralne banke BiH važećem na dan vrednovanja.

Za potrebe financijskog izvješćivanja, pokazatelji fer vijednosti su podijeljeni na nivoe 1, 2 ili 3 na temelju stupnja do kojeg je vrednovanje fer vijednosti moguće posmatrati i prema značaju vrednovanja fer vijednosti u cijelosti, kako slijedi:

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

FINANCIJSKA IMOVINA (NASTAVAK)

Nivo 1 - ulazni podaci su kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze kojima Društvo može pristupiti na datum mjerenja; pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz cijena koje kotiraju na aktivnim tržištima;

Nivo 2 - ulazni podaci, osim onih kotiranih cijena koje su uključene u Nivo 1, koji su uočljivi za imovinu ili obveze, bilo direktno ili indirektno; i

Nivo 3 - ulazni podaci su neuočljivi ulazni podaci za imovinu ili OBVEZE.

Financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i financijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se mjeri po fer vrijednosti. Fer vrijednost je vrijednost po kojoj se sredstvo može razmijeniti ili obveza podmiriti, između poznatih i spremnih strana u transakciji pred pogodbom.

Ako tržište financijskog instrumenta nije aktivno, Društvo utvrđuje njegovu fer vrijednost primjenom tehnike procjene. Cilj primjene tehnike procjene je utvrditi koja bi bila cijena transakcije na datum mjerenja po tržišnim uvjetima, motivirana uobičajenim poslovnim razmatranjima. Kod utvrđivanja fer vrijednosti kod ove imovine tehnike procjene se primjenjuju zasebno za svako pojedino društvo ovisno o veličini istog ili mogućnostima primjene određene metode. Tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Uključuju neku od standardnih metoda i provode se minimalno jednom godišnje. Učestalost, način i metode utvrđivanja fer vrijednosti financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu tehnikama procjene propisana je Pravilnikom o klasifikaciji i utvrđivanju vrijednosti imovine uložene u vrijednosnice, depozite, investicijske fondove i zajmove.

Efekti vrednovanja proizašli iz promjene fer vrijednosti financijske imovine klasificirane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se direktno u računu dobiti i gubitka kao i tečajne razlike za vrijednosne papire koji su denominirani u stranoj valuti. Kod financijske imovine raspoložive za prodaju efekti vrednovanja po fer vrijednosti iskazuju se kao povećanje ili smanjenje revalorizacijske rezerve u kapitalu i rezervama kao i tečajne razlike za nemonetarnu financijsku imovinu (npr. ulaganja u dionice), koja je denominirana u stranoj valuti. Za monetarne financijske stavke iz kategorije raspoloživo za prodaju, tečajne razlike evidentiraju se u računu dobiti i gubitka. U momentu prodaje imovine raspoložive za prodaju, svi kumulativni dobiti ili gubici prenose se sa revalorizacijske rezerve u račun dobiti ili gubitka. Zarađene kamate nastale tijekom držanja ovih instrumenata iskazuju se kao prihod od kamata, a primljene dividende iskazuju se u okviru prihoda od dividendi kada je ustanovljeno pravo na isplatu.

Financijska imovina koja se mjeri po metodi amortiziranog troška

Financijska imovina koja se drži do dospeljeća te zajmovi i potraživanja naknadno se mjere po amortiziranom trošku. Efekti vrednovanja financijske imovine po metodi amortiziranog troška prikazuju se u računu dobiti i gubitka kao i tečajne razlike za vrijednosne papire koji su denominirani u stranoj valuti. Zarađena kamata iskazuje se kao prihod od kamata. Premije i diskonti uključuju se u knjigovodstveni iznos pripadajućeg instrumenta te se amortiziraju primjenom efektivne kamatne stope tog instrumenta.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Test umanjavanja je postupak koji Društvo primjenjuje kako bi osiguralo da se imovina u bilanci Društva iskazuje u visini koja nije viša od nadoknadivog iznosa. Provodi se za financijsku imovinu klasificiranu u portfelju financijska imovina koja se drži do dospeljeća, za zajmove i potraživanja i za financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Ne provodi se za imovinu klasificiranu u portfelju financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka s obzirom da se njegova knjigovodstvena vrijednost naknadno mjeri po fer vrijednosti koja predstavlja procijenjeni nadoknadivi iznos instrumenta.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine provodi se na datume bilanciranja, a najmanje jednom godišnje i to ako je procijenjeno da postoji objektivni dokaz o umanjavanju vrijednosti financijske imovine (koja se vodi po amortiziranom trošku te financijsku imovinu klasificiranu u portfelj raspoloživo za prodaju) kao što su:

- značajne financijske poteškoće izdavatelja vrijednosnog papira,
- nemogućnost naplate kamata i glavnice po uložnim sredstvima,
- visoka vjerojatnost stečaja ili financijske reorganizacije izdavatelja,
- priznavanje gubitka od umanjavanja vrijednosti imovine u prijašnjem izvještajnom razdoblju i/ili ranije poteškoće s naplatom potraživanja i si. u skladu s MRS 39.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

FINANCIJSKA IMOVINA (NASTAVAK)

Iznos gubitka koji nastaje provedbom testa umanjenja na financijskoj imovini raspoloživoj za prodaju utječe na iznos koji je priznat direktno u glavnici prilikom naknadnog mjerenja financijskog instrumenta. Svi ranije priznati iznosi u revalorizacijskim rezervama (priznati direktno u glavnici) prenose se u račun dobiti i gubitka, te predstavljaju, zajedno s utvrđenim iznosom gubitka testa umanjenja, kumulativni gubitak od umanjenja vrijednosti financijskog instrumenta. Ako se u sljedećem razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti dužničkih vrijednosnih papira iz portfelja raspoloživog za prodaju smanji (ispravak umanjenja) prethodno priznati gubitak ispravlja u računu dobiti i gubitka. Ako se u sljedećem razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti vlasničkih vrijednosnih papira iz portfelja raspoloživog za prodaju smanji (ispravak umanjenja) prethodno priznati gubitak ne ispravlja u računu dobiti i gubitka, već se priznaje u izvještaj o promjenama

glavnice. Za financijsku imovinu u kategorijama do dospijeca i zajmovi i potraživanja iznos gubitka mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirano uz efektivnu kamatnu stopu obračunatu kod početnog priznavanja (originalna kamatna stopa). Knjigovodstveni iznos umanjuje se direktno ili upotrebom odvojenog računa (konta) ispravka vrijednosti, te se prenosi u račun dobiti i gubitka.

Ako se u sljedećem razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti financijske imovine iz kategorije do dospijeca ili zajmovi i potraživanja smanji (ispravak umanjenja) prethodno priznati gubitak ispravlja ali maksimalno do iznosa početnog amortiziranog troška prije umanjenja.

POTRAŽIVANJA IZ POSLOVA OSIGURANJA

Potraživanja iz poslova osiguranja obuhvaćaju potraživanja od osiguranika po osnovi premije neživotnih i životnih osiguranja.

Potraživanja po osnovi premije neživotnih osiguranja sastoje se od potraživanja za policiranu, a nefakturiranu premiju i potraživanja za fakturiranu a nenaplaćenu premiju. Priznavanje policirane (ugovorene) premije opisano je u politici ZARAČUNATA BRUTO PREMIJA. Fakturirana premija priznaje se po dospijeću premije temeljem police ili ugovora o osiguranju.

Potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju iskazuju se po nominalnoj vrijednosti, a za sumnjiva i nenaplativa potraživanja utvrđuje se ispravak vrijednosti. Ispravak vrijednosti kao umanjenje potraživanja za premiju vrši se sukladno odredbama Uputstva o vrednovanju bilančnih i vanbilančnih pozicija („Službene novine Federacije BiH”, broj 73/13,104/13), nakon izvršene klasifikacije potraživanja. Ispravak vrijednosti može se umanjiti za ona potraživanja po osnovi kojih je utvrđena obveza isplate štete dužniku (pričuva šteta).

Potraživanja po osnovi premije životnih osiguranja i dopunskog osiguranja od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) sastoje se od potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju. Priznavanje premije životnih osiguranja opisano je u politici ZARAČUNATA BRUTO PREMIJA.

POTRAŽIVANJA IZ POSLOVA REOSIGURANJA obuhvaćaju potraživanja od reosiguravatelja po osnovi udjela u naknadi šteta, potraživanja za proviziju reosiguranja i potraživanja po osnovi premije suosiguranja.

OSTALA POTRAŽIVANJA obuhvaćaju sva potraživanja koja nisu potraživanja iz poslova osiguranja i reosiguranja opisana u politici POTRAŽIVANJA IZ POSLOVA OSIGURANJA i POTRAŽIVANJA IZ POSLOVA REOSIGURANJA. Iskazuju se po nominalnoj vrijednosti i priznaju u trenutku obračuna. Za sumnjiva i nenaplativa potraživanja utvrđuje se ispravak vrijednosti koji se formira po istom kriteriju kao i potraživanja za premiju.

- 1.1. Evidencija o regresnim potraživanjima bit će evidentirana vanbilančno u cijelosti.
- 1.2. POTRAŽIVANJA PO OSNOVI PRIJENOSA PRAVA VLASNIŠTVA

Na dan primitka rješenja suda o uknjižbi prava vlasništva na Društvo prestaje se priznavati potraživanje od dužnika i knjiži se stjecanje nekretnine. Nabavna vrijednost nekretnine evidentira se privremeno kao kratkotrajna financijska imovina do Odluke o načinu raspolaganja nekretninom, a najduže do godinu dana. Nabavnu vrijednost nekretnine čini: iznos osigurane tražbine (zajma), redovnih i zatezних kamata, nastalih troškova i porez na promet nekretnina. Nabavna vrijednost može se povećati i dodatnim ulaganjima na nekretnini po Odluci Uprave, o načinu raspolaganja nekretninom odlučuje Uprava koja Odlukom utvrđuje:

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

POTRAŽIVANJA IZ POSLOVA OSIGURANJA (NASTAVAK)

- da će se nekretnina prodati - nekretnina se klasificira kao imovina raspoloživa za prodaju te se s njom postupa sukladno politici DUGOTRAJNA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU. Kada se nekretnina proda razlika između nabavne vrijednosti i tržišne cijene priznaje se kao dobitak ili gubitak od prijenosa prava vlasništva;
- upotrijebiti u vlastite svrhe - nekretnina se klasificira kao dugotrajna materijalna imovina te se s njom postupa sukladno politici DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA;
- iznajmiti - nekretnina se klasificira kao ulaganje u nekretnine te se s njom postupa sukladno politici ULAGANJA U NEKRETNINE.

POTRAŽIVANJA ZA ZATEZNE KAMATE NA ZAJMOVE priznaju se u trenutku obračuna.

NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Novac i novčani ekvivalenti iskazani u bilanci i izvještaju o novčanom tijeku obuhvaćaju gotovinu i stanja na računima u bankama te primljene čekove i mjenice. Iskazuju se u nominalnoj vrijednosti izraženoj u KM, a oni izraženi u stranim valutama preračunavaju se primjenom srednjeg tečaja CB BiH na dan promjene stanja računa i na kraju mjeseca.

ZALIHE I SITNI INVENTAR

Zalihe materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara i auto guma iskazuju se po trošku nabave. Kao sitan inventar vode se predmeti čiji je vijek upotrebe kraći od godine dana i čija je nabavna vrijednost u trenutku nabave manja od 500 KM. Sitan inventar i auto gume otpisuju se jednokratno prilikom stavljanja u upotrebu. Iz analitičke evidencije i glavne knjige predmeti sitnog inventara isknjižavaju se u momentu likvidacije (prodaja, poklon, uništenje i si.).

2 PRIZNAVANJE OBVEZA

Financijske obveze se klasificiraju kao financijske obveze iskazane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili kao ostale financijske obveze. Ostale financijske obveze, uključujući obveze prema bankama, se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za transakcijske troškove. Ostale financijske obveze se naknadno mjere po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Društvo prestaje priznavati financijsku obvezu kada, i samo kada, su obveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

OBVEZE ZA DIVIDENDE priznaju se u razdoblju u kojem su izglasane.

OBVEZE IZ NEPOSREDNIH POSLOVA OSIGURANJA

Obveze proizašle iz neposrednih poslova osiguranja obuhvaćaju obveze za likvidirane štete, obveze za vatrogasni doprinos, te ostale obveze po osnovi osiguranja regulirane određenim Zakonima. Obveza za likvidirane štete priznaje se po likvidaciji štete kada je utvrđen iznos koji će biti plaćen za namiru štete.

OBVEZE S OSNOVA OSIGURANJA odnose se na obveze za premiju reosiguranja.

OSTALE OBVEZE odnose se na obveze prema dobavljačima, obveze za poreze i doprinose, obveze prema državi te obveze prema zaposlenima. Ostale obveze priznaju se temeljem dokumentacije koja je pravovaljano dokumentirana.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

REZERVIRANJA ZA TUŽBE I SUDSKE SPOROVE DRUGE Rezerviranja za tužbe i sudske sporove priznaju se :

- kada Društvo ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) kao posljedicu događaja iz prošlog razdoblja;
- kada je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveza;
- kada se pouzdanom procjenom može utvrditi iznos obveze.

REZERVIRANJA ZA OTPREMINE priznaju se za sve zaposlenike u radnom odnosu na neodređeno vrijeme u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 19 - Primanja zaposlenih, a prema metodi projicirane kreditne jedinice na način da se svake godine izdvaja diskontirana vrijednost troška tekućeg rada uz aktuarske pretpostavke.

PRIMANJA ZAPOSLENIH I ISPLATA OTPREMINE

Prilikom isplate plaće obračunavaju se porezi i doprinosi iz i na plaće kao trošak razdoblja u kojem je zaposlenik radio. Obveza za otpremine priznaje se u razdoblju u kojem je Društvo preuzelo obvezu da prekida radni odnos zaposlenog prije umirovljenja ili je ponudilo otpremninu u namjeri da se potakne dobrovoljno raskidanje radnog odnosa.

TEHNIČKE PRIČUVE

Tehničke pričuve iskazane u financijskim izvještajima odnose se na prijenosne premije, matematičku pričuvu osiguranja života i pričuvu za štete, a formiraju se sukladno Pravilniku o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja.

Prijenosne premije se obračunavaju za one vrste osiguranja kod kojih osiguravajuće pokriće traje i nakon kraja obračunskog perioda budući da se osiguravajući i obračunski periodi ne poklapaju.

Prijenosne premije osiguranja obračunate su po metodi pro-rata temporis. Osnova za obračun prijenosnih premija životnog osiguranja je naplaćena premija, a osnova za obračun neživotnog osiguranja je zaračunata bruto premija.

Neto prijenosna premija je bruto prijenosna premija umanjena za naplativi reosigurateljni dio, koji je obračunat na osnovu trenutnih ugovora sa reosiguravateljem.

PRIZNAVANJE PRIHODA

Prihodi se priznaju kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi, koje se mogu pouzdano izmjeriti, pritijecati u Društvo (temeljno načelo). Sastoje se od tržišne vrijednosti proizvoda, robe ili usluga, a s obzirom na različite poslovne događaje i transakcije priznaju se kako slijedi:

ZARAČUNATA BRUTO PREMIJA

Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju, neovisno da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.

Zaračunate bruto premije životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

PRIHODI OD DIVIDENDU UDJELI U REZULTATU

Prihodi od dividendi i udjela u rezultatu priznaju se kada je ustanovljeno pravo na isplatu dividende.

PRIHODI OD KAMATA

Prihodi od kamata priznaju se temeljem obračuna u razdoblju za koje se odnose.

PRIHOD OD REGRESA

Prihodi od regresa priznaju se kao prihod danom naplate.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

PRIZNAVANJE RASHODA

Rashodi se priznaju u izvještaju o dobiti kada smanjenje budućih ekonomskih koristi proizlazi iz smanjenja imovine ili povećanja obveza i koje se može pouzdano izmjeriti. S obzirom na različite poslovne događaje i transakcije priznaju se kako slijedi:

LIKVIDIRANE ŠTETE priznaju se kao rashod u momentu likvidacije štete, kada je utvrđen iznos koji će se platiti za namiru štete.

PROMJENE PRIČUVA ZA ŠTETE

Promjena pričuva za štete iskazuje se kao razlika između stanja pričuva za štete na početku i stanja na kraju obračunskog razdoblja. Udio reosiguravatelja u pričuvama za štete umanjuje ovu stavku, a priznaje se temeljem obračuna koji proizlazi iz ugovora o reosigurateljnom pokriću.

POSLOVNI RASHODI

Poslovni rashodi uključuju troškove pribave i troškove uprave. Troškovi pribave sadrže troškove nastale zaključivanjem ugovora osiguranju te troškove promidžbe, a troškovi uprave sadrže troškove nastale u svezi prikupljanja premije, upravljanja portfeljem, izdatke za zaposlene te ostale materijalne i nematerijalne troškove.

Poslovni rashodi raspoređuju se na segmente osiguranja života i neživota izravno i neizravno. Kada se pouzdano može utvrditi na koji se segment trošak odnosi troškovi se raspoređuju izravno, a u suprotnom se raspoređuju neizravno, temeljem utvrđenog ključa za raspored. Temelj za izradu ključeva koji izrađuje ovlašteni aktuar je zaračunata premija po poslovnim jedinicama.

PROVIZIJA REOSIGURANJA

Provizija reosiguranja je prihod koji nastaje temeljem ugovora o reosiguranju kada reosiguratelj priznaje određeni postotak provizije osiguravatelju. U računu dobiti i gubitka ovaj prihod umanjuje poslovne rashode.

STRANA SREDSTVA PLAĆANJA

Prihodi i rashodi iz transakcija u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju se u KM po tečaju CB BiH važećem na dan transakcije ili po tečaju ugovorenom između stranaka. Imovina i obveze iskazane u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju se u KM po srednjem tečaju CB BiH važećem na zadnji dan obračunskog razdoblja. Dobici ili gubici nastali promjenom tečaja stranih valuta uključeni su račun dobiti i gubitka za godinu na koju se odnose.

DOSLJEDNOST

Ako Društvo nije sastavljalo posljednje financijske izvještaje sukladno računovodstvenim politikama dužno je objaviti razloge za promjene te učinke promjene na račun dobiti i gubitka i kapital.

Neto premije osiguranja	01.01.-31.12.2020	01.01.-31.12.2021
Neživotno osiguranje		
Zaračunata bruto premija	42.397.284,00	44.813.451,00
Premija suosiguranja	0,00	205.768,00
Ispravak vrijednosti i naplaćeni ispravak vrijednosti premije u osiguranja/suosiguranja	-401.640,00	-360.374,00
Premija predata u resiguranje (-)	-3.015.345,00	-3.134.765,00
Premija predata u suosiguranje (-)	0,00	-51.927,00
Promjena bruto rezervi prijenosnih premija (+/-)	-2.141.483,00	-818.026,00
Promjena rezervi prijenosnih premija, udio reosiguranja (+/-)	-45.009,00	234.062,00
Zarađena premija	36.793.807,00	40.888.189,00

Štete	01.01.-31.12.2020	01.01.-31.12.2021
Izdaci za štete	13.756.582,00	17.311.119,00
Bruto iznos	15.196.481,00	19.400.949,00
Udio suosiguranja	0,00	-1.587,00
Udio reosiguranja	-1.439.899,00	-2.088.243,00
Promjena rezervacija za štete	31.216,00	903.061,00
Bruto iznos	525.634,00	2.019.864,00
Udio suosiguranja	0,00	0,00
Udio reosiguranja	-494.418,00	-1.116.803,00
Izdaci za osigurane slučajeve, neto	13.787.798,00	18.214.180,00

Troškovi pribave	01.01.-31.12.2020	01.01.-31.12.2021
Troškovi provizija	3.078.101,00	5.932.500,00
Bruto plate i ostala primanja djelatnika prodaje	3.320.500,00	2.904.405,00
Troškovi reklame i sponzorstva	4.110.971,00	3.045.395,00
Troškovi telefona i interneta	386,00	0,00
Troškovi zakupa	4.027.154,00	4.536.227,00
Ostali troškovi pribave	35.765,00	11.411,00
Promjena razgraničenih troškova pribave - DAC	-394.870,00	-1.173.756,00
	14.178.007,00	15.256.182,00

Tehnički troškovi	01.01.-31.12.2021
Troškovi za preventivnu djelatnost	414.212,00
Vatrogasni doprinos	8.414,00
Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja i zelenih kartona	84.774,00
Troškovi preuzetih obaveza uslužne štete	47.313,00
	554.713,00

Prihodi od ulaganja	01.01.-31.12.2021
Prihod od kamata	206.384,00
Prihod od najma	978.179,00
Ostali prihod od ulaganja	246.389,00
	1.430.952,00

Ostali prihodi	01.01.-31.12.2021
Prihodi od izdavanja zelene karte	283.536,00
Ugovorna i profitna provizija reosiguranja	528.902,00
Prihodi iz ranijih godina	64.533,00
Ostali prihodi	2.575,00
Prihodi po osnovu otkupa šteta	12.964,00
Prihodi po osnovu uslužnih procjena šteta	65.287,00
Prihodi od refundacija bolovanja	3.659,00
	961.456,00

Potraživanja po premijama osiguranja	31.12.2021
Potraživanja od osiguranika	3.466.004,00
Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja	-1.611.723,00
	1.854.281,00

Odgođeni troškovi pribave	31.12.2021
Stanje na početku perioda	1.466.352,00
Povećanje	1.173.582,00
Smanjenje	0,00
	2.639.934,00

Novac i novčani ekvivalenti	31.12.2021
Novac na računima kod banaka	6.376.780,00
Novac u blagajni	0,00
	6.376.780,00

Obaveze po premiji reosiguranja	31.12.2021
Obaveze prema Bosna RE	2.009.781,00
Obaveze prema Birou zelene karte	33.323,00
	2.043.104,00

Obaveze prema zaposlenima	31.12.2021
Obaveze za plate	309.226,00
Ostale obaveze	1.533,00
Obaveze za topli obrok	97.935,00
Obaveze za naknadu za prevoz zaposlenih	9.977,00
	418.671,00

Tehničke rezerve	31.12.2021
Rezervisanja za prenosne premije	22.239.663
Rezervisanja za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete, bruto iznos	6.290.389
Rezerve za povrate premija ovisne i neovisne o rezultatu (bonusi i popusti), bruto iznos	45.000
Ostale tehničke rezerve (preventiva)	337.154
	28.912.206

Dionički kapital	31.12.2021
ASA Finance d.d. Sarajevo 86,48% udio, sa 41.500 redovnih dionica, svaka nominalne vrijednosti 100 KM	4.150.000
CEPS Kiseljak 13,52% udio, sa 6.500 redovnih dionica, svaka nominalne vrijednosti 100 KM	650.000
	4.800.000

Zakon o osiguranju FBiH („Službene novine FBiH“ broj 23/17 od 29.03.2017. godine) propisuje obavezu povećanja temeljnog kapitala osiguravajućih društava u roku od 5 (pet) godina od dana stupanja na snagu, a pod uslovima i na način kako je detaljnije opisano u članu 25. stav (1) navedenog zakona.

Društvo je podnijelo zahtjev za povećanje temeljnog kapitala u iznosu od 3.744.000,00 KM i to povećanjem nominalne vrijednosti dionica Društva.

Preknjižavanja novčanih sredstava iz akumulirane dobiti Društva na temeljni kapital vršiti će se isključivo po dobijanju Rješenja Komisije za vrijednosne papire FBiH, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za nadzor osiguranja FBiH.

Upravljanje rizicima

Na poslovanje Društva najvećim dijelom utječe rizik osiguranja čije su najznačajnije komponente premijski rizik i rizik pričuva. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost pričuva u odnosu na obaveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu, što Društvo kontinuirano prati i tim upravlja. Društvo reosigurava dio rizika koje pribavlja kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu.

Osim rizika osiguranja, na poslovanje Društva u znatnoj mjeri utječu i drugi rizici kao što su tržišni, kreditni, rizik koncentracije, operativni i ostali rizici (rizik likvidnosti, strateški rizik i rizik ugleda).

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika:

- valutni rizik - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tečajevima stranih valuta
- rizik promjene fer vrijednosti uslijed promjene kamatnih stopa - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama.
- cjenovni rizik - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu. Bez obzira jesu li te promjene uzrokovane faktorima koji se odnose

specifično na taj instrument ili njegova izdavatelja ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak već i potencijalni dobitak.

Izloženost Društva tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrirana u investicijskom portfelju. Poslovanje Društva je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i OBVEZE dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim razdobljima ili u različitim iznosima. Društvo je također izložena riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizlaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen budući da većina kamatonosnih ulaganja Društva na datum finansijskog položaja nosi fiksne kamatne stope.

Društvo nema obaveza po uzetim zajmovima i promjene kamatnih stopa ne utiču na nivo tehničke rezerve za neživotno osiguranje.

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena, bez obzira jesu li promjene nastale kao rezultat faktora specifičnih za određeni instrument ili njegovog izdavatelja ili faktore koji utiču na sve instrumente kojima se trguje na tržištu. S obzirom da najveći dio investicijskog portfelja Društva uključuje plasmane kod banaka po fiksnoj kamatnoj stopi, Uprava vjeruje da Društvo nije izloženo cjenovnom riziku.

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Društva i upravljanja pozicijama. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom razdoblju. Društvo ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljava zakonskim zahtjevima.